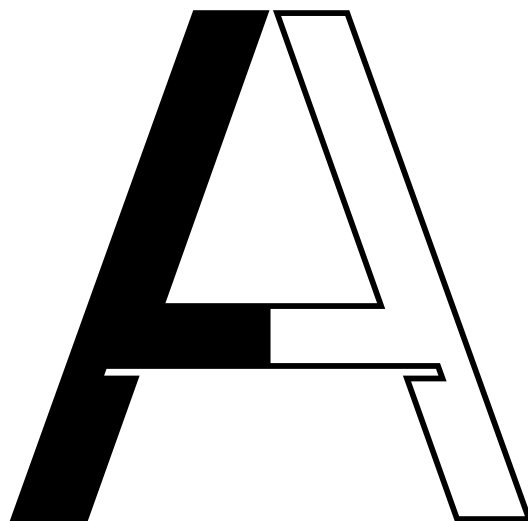

ASKOV HØJSKOLE
& EFTERSKOLE

2022

ASKOV HØJSKOLE
& EFTERSKOLE

En verden i forandring

Velkommen til årsskriftet 2022 for Askov Højskole og Efterskole. I år er det overordnede tema 'En verden i forandring', for vi står i en forandret verdensorden med krig i Europa og alt, hvad deraf følger af usikkerhed og ustabilitet. Det påvirker alle og også livet på skolen.

Heldigvis kan forandringer også være gode og konstruktive, og nogle oplever, at deres egen verden forandrer sig, når de kommer på efterskole eller højskole. Det er der heldigvis også fortsat plads til at glæde sig over, og det gør flere af indlæggene i årsskriftet.

Som altid kommer vi vidt omkring. Selvfølgelig afspejler årsskriftet årets gang, men også hvad der er på spil på Askov. Både nu og tidligere. I denne

udgave af årsskriftet kommer vi fx 50 år tilbage i tiden sammen med Bertel Haarder, som ser tilbage på dengang, han var lærer på højskolen – ungdomsoprøret forandrede i den grad verden, og det nåede også til Askov, hvor der var så store uenigheder i lærergruppen, at nogle forlod stedet for at starte en ny højskole i Kolding.

Du kan – blandt meget andet – også læse om, hvordan skolen forholder sig til en forandret verden i de her år, når det gælder kønsidentitet blandt unge.

Rigtig god læselyst!

ÅRSSKRIFT 2022

Udgivet af:	Askov Højskole, Askov Efterskole og Askov Skolekreds
Redaktion:	Mona Østerlund, Askov Højskole
Grafisk design:	Stæhr Graphic Kolding v/Betina Stæhr Kjærgaard
Tryk:	From Grafisk Kolding
Oplag:	500 stk.

Indhold

08

**Verden i forandring
skaber bekymring**

24

**Klimakaravanen
kom forbi**

Thomas Tarp: Verden i forandring skaber bekymring	8
Rikke Holm: Højskolen giver sammenhæng i liv og samfund	14
Ole Slot og Hans Brun Hansen: Askov-skolerne i en verden i forandring.....	20
Klaus Kildemand: Nyt fra skolekredsen.....	22
Klimakaravanen kom forbi.....	24
Katrine Munk: Skolen er for alle – uanset køn	26
Bertel Harder: Egenværdi uden bihensigter	28
Ditte Svane: Fælles oplevelser på tværs af linjer	34
Marie Røgild: “Adam”	36

42

48

Musical: AQUILA.....	42
Mona Østerlund: Askovs nestor stopper – næsten.....	44
Et strejf af magi.....	48
Caroline Bøgely: Tilbage til højskolen	52
Lise Buurgård: 10 år med tryk.....	54
Køkkentjans er også dannelse	56
Elever på efterskolen 2021/22	60
Elever på højskolen i 2022	64
Ansatte på Askov Højskole og Efterskole.....	68

Af Thomas Tarp, efterskoleforstander

Verden i forandring skaber bekymring

Krig og klimaangst kan ramme unge ekstra hårdt. Derfor er det særlig vigtigt, at vi som efterskole kan hjælpe dem til at få et solidt fundament at stå på og et stærkt fællesskab at læne sig ind i.

At udvikle og danne livsduelige mennesker, der formår at navigere i en foranderlig verden, må altid være vores fornemste opgave som efterskole, og den opgave er ikke blevet mindre det seneste år. Nutidens unge skal forholde sig til mange valgmuligheder, høje krav og en verden i konstant forandring. De må i højere og højere grad acceptere usikkerheden som et grundvilkår i livet, og det er nemt at pege på faktorer i samfundet, der kan sætte gang i bekymringer om fremtiden hos et ungt menneske. I en glidende overgang fra én krise til en anden flyttede fokus. To år med corona efterfulgt af krigens

rædsler i Ukraine. Vi oplever i øjeblikket stor usikkerhed i verdensøkonomien og generelt store udfordringer og konflikter på globalt plan. Inflationen accelererer, renterne stiger og priserne eksploderer. Samtidig sætter klimakrisen den verden, vi kender under pres, og udsigten til en fremtid præget af klimaforandringer bekymrer unge i en grad, så man taler om decideret klimaangst. De oplever ikke, at vi voksne formår at tage den nødvendige handling, når det kommer til den grønne omstilling, og det kan, for de unge, føre til en følelse af vrede, afmagt og håbløshed.

Længe ventet skitur til Østrig.

Samtidig konkluderede Den Nationale Sundhedsprofil tidligere i år, at det går den forkerte vej, når det kommer til unges mentale sundhed og trivsel. 44 procent af de 16-25-årige oplever mistrivsel. Aldrig har så mange unge følt sig utilstrækkelige.

Forskning om unges mistrivsel peger på, at der er tale om en ny form for udsathed, der rammer unge på tværs af sociale lag og bl.a. kommer til udtryk i oplevelser af pres, stress og angst. Denne nye udsathed udspringer af rammerne for ungdomslivet med bl.a. et øget tempo i uddannelsessystemet, højt fokus på præstationer og en tendens til, at unge vender problemerne indad.

Christian Hjortkjær skriver i sin bog "Utilstrækkelig",

at den grundfølelse, de unge slås med i dag, ikke er skyldfølelsen, men en følelse af utilstrækkelighed. Engang kunne man enten gøre tingene rigtigt eller forkert. I dag har unge kun idealer at stile efter, og dermed kan følelsen af, at man ikke kan andet end at skuffe føre til en altdominerende følelse af utilstrækkelighed.

Vi lever altså i en tid med store forandringer, og der er nok at bekymre sig om – ikke mindst for de unge. I forsøget på at ruste eleverne til at møde fremtidens nye udfordringer må vi på efterskolen stræbe efter at give eleverne et solidt eksistentielt grundlag at stå på og et syn på menneskelivet som noget, der

I en verden under stadig forandring er der behov for mennesker, som evner at finde nye veje og nye løsninger. Gennem kreativitet og nytænkning bliver det muligt at overskride grænser og skabe nye muligheder.

rummer både glæde og udfordringer. For livet er jo både fantastisk og frustrerende. At livet netop bliver til i spændingsfeltet mellem virkelig vidunderligt og virkelig svært, er vigtigt at huske på, når man som ungt menneske kan have følelsen af, at der er noget galt med én selv, når livet byder på udfordringer. Det handler om at erkende, at verden forandrer sig og om at have modet til at møde livets mange udfordringer med åbenhed og nysgerrighed. Eleverne skal lære at håndtere forandringer og blive gode til at træffe valg, så de kan sætte retning i deres eget liv.

I en verden under stadig forandring er der behov for mennesker, som evner at finde nye veje og nye løsninger. Gennem kreativitet og nytænkning bliver det muligt at overskride grænser og skabe nye muligheder. Derfor arbejder vi bl.a. på, at vores elever udvikler deres evne til at samarbejde og til at tænke kreativt – ikke kun som en del af deres kreative linjefag, men lige så meget som en måde at tænke på – på tværs af fag.

Året der gik

Også efterskolelivet bliver påvirket af, hvad der sker ude i verden. Året begyndte med, at elevernes jule-

ferie blev ufrivilligt forlænget, idet corona betød, at de først kom tilbage på skolen 9. januar. De østrigske indrejserestriktioner betød desuden, at vi måtte rykke vores skirejse, men vi kom afsted og havde en fantastisk skitur med sol fra en skyfri himmel, formidabelt skiløb og søde elever – og hvor var det dejligt, at vi endelig havde mulighed for at komme afsted. Et af formålene med at tage eleverne med på skitur er at styrke fællesskabet og åbne for nye relationer på tværs af elevflokkene. De skal sammen kaste sig ud i noget helt nyt – noget de fleste af dem aldrig har prøvet før – og som altid fyldte vi en del på begynderbakken de første dage.

Umiddelbart inden afgangens mod Østrig afsluttede vi to intense musicaluger, der kulminerede i premieren på musicalen "AQUILA". I påsken havde vi endelig mulighed for igen at afholde Camp Askov, ligesom også Askov Festival, efter to års pause, blev afholdt med en masse god musik.

Vi fik sluttet efterskoleåret af med alle de tårer, der hører sig til. Som altid var det fantastisk at se, hvordan elevholdet voksede og udviklede sig sammen i løbet af året. På trods af at være vidt forskel-

lige som mennesker formåede de at give hinanden plads og hver især bidrage til at gøre fællesskabet stort og meningsfuldt. Uanset hvor mange år, man har tilbragt i efterskoleverdenen, bliver man aldrig træt af at opleve, hvordan "Fællesskab fødes, når JEG bliver til OS", som Per Krøis Kjærsgaard i sin sang 'Gi' os lyset tilbage' meget rammende beskriver det, der sker i løbet af et efterskoleår.

Netop denne proces er elevholdet 22/23 i gang med nu. De er faldet rigtig godt til og engagerer sig positivt i hinanden og i efterskolelivet. Efter de første par måneder er eleverne ved at have fundet sig til rette i efterskolehverdagens rammer og rutiner og har gjort Askov til deres hjem. Vi glæder os over nogle søde, dygtige og livsglade unge mennesker, der har valgt Askov som deres efterskole. Hvis de fortsætter med samme positive tilgang og åbne sind, lover det rigtig godt for deres efterskoleår.

Forandringens år

Et efterskoleår er et forandringens år for mange elever. De får store oplevelser med i bagagen, skaber en masse nye, stærke relationer og kommer forhåbentlig styrket ud på den anden side personligt, fagligt og socialt. Fællesskabet, samværet med de andre elever og den gode relation til lærerne er ting, som eleverne ofte nævner som særligt betydningsfuldt i forbindelse med et efterskoleophold. For der sker noget særligt, når man er sammen 24 timer i døgnet, syv dage om ugen. Der sker en forandring og en udvikling, når man møder andre end sig selv og tør åbne op og bringe sig selv i spil. Det er her,

det forpligtende fællesskab opstår. Elever og lærere oplever hinanden som hele mennesker, når man lever sammen gennem et helt år. Man lærer at respektere og acceptere hinanden på godt og ondt, og eleverne bliver på den måde trygge i fællesskabet og trives. Denne tryghed er særdeles vigtig. For netop på efterskolen skal der være plads til at få usikkerheden og sårbarheden frem. Eleverne skal turde give udtryk for deres bekymring, usikkerhed, tvivl og følelse af utilstrækkelighed og opleve, at de bliver accepteret og grebet af fællesskabet. De skal opleve, at andre interesserer sig og bekymrer sig om dem. Tryghed og trivsel er en afgørende forudsætning for læring og udvikling.

På efterskolen arbejder vi selvfølgelig på at eleverne dygtiggør sig i såvel de boglige fag som i de kreative linjefag, men endnu vigtigere er det, at de forholder sig til – og måske bliver klogere på – livet og deres egen tilværelse. Det handler både om viden, holdninger og perspektiv på livet. Efterskolernes hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, og derfor handler efterskolelivet om meget mere end høj faglighed, karakterer og elevernes valg af ungdomsuddannelse.

I lighed med tidligere generationer kommer nutidens unge til at skulle overtage en verden, der vil være præget af tidens aktuelle problemstillinger. Vi håber, at efterskolen kan være med til at ruste dem til med afsæt i gode værdier at kunne navigere og handle i en kompleks verden under konstant forandring.

Af Rikke Holm, højskoleforstander

Højskolen giver sammenhæng i liv og samfund

Et højskoleophold kan have afgørende betydning for det enkelte menneske, og samtidig har højskolen som institution stor betydning i en foranderlig verden, hvor der er brug for fællesskab.

"Det har betydet virkelig meget for mig at gå på højskolen, det har forandret mit liv". Sådan lyder det ofte fra de unge, når de kommer "hjem" til Askov for at deltage i Gammel Elev Weekend, for at hjælpe på familiekursus eller som gæstelærere i undervisningen. De vil gerne komme her, selv efter deres højskoleophold er afsluttet, fordi det at gå på højskolen har haft afgørende betydning i deres liv.

For nogle af dem har højskoleopholdet medført store forandringer og nye muligheder, der har åbnet sig. For eksempel at komme ind på en uddannelse eller opdage, de gerne vil tage en anden uddannelse end den, de troede. Nogle finder venner for livet – eller

en partner; nogle finder nye interesser; får et større selvværd og folder deres talenter ud eller lærer sig selv lidt bedre at kende. Der er mange årsager til, at højskolen forandrer unge menneskers liv.

Men det er ikke alene de unge, der kan finde på at sige den sætning om, hvor meget det har betydet for dem at gå på højskolen. Jeg hører den også fra granvoksne mennesker, som vender tilbage til deres gamle højskole. Faktisk sker det endda, at der kommer én, hvis bedsteforælder eller forælder har gået på Askov, og hvor det har haft betydning for hele familien i flere generationer.

Som nuværende forstander bliver jeg både rørt og ydmyg over, at vores højskole, vores sted, har skabt en positiv forandring for så mange menneskers liv. Man kan undre sig over, at så forholdsvis kort tid, som et højskoleophold er, kan være så betydningsfuldt. Men vi oplever det igen og igen med vores elever. Og faktisk også vores kursister. Det er klart nok, at en uge ikke har lige så stort et forandringspotentiale som et semester, men mange af ugekursisterne vender tilbage flere gange, fordi højskolekurset giver mening i deres liv på en måde, som gør det værd at gentage. Nogle siger at "det er vanedannende at tage på højskole". Måske er det, og det er helt sikkert, at højskolen giver mening til livet og har potentiale til at forandre menneskers liv.

Forandring og forankring

Lige nu, i denne verden, som er præget af ustabilitet på mange fronter; sygdom, ufred, økonomi, energi, har vi måske i højere grad end ellers brug for meningsskabende fællesskaber, og måske har vi knap så meget behov for forandring. Vi søger stabilitet i vores nære liv for at skabe en balance til det ustabile foranderlige samfund, der omgiver os. Hvordan lever vi i denne verden, hvor i morgen måske er værre end i dag? Det har ellers været plusord at ska-

be forandring, personlig udvikling, kompetenceudvikling, samfundsudvikling. Men det var i en verden af i går. Verden af i dag bevæger sig og forandrer sig så hurtigt, at vi nærmest må gå i modreaktion, sætte hælene i og forsøge at stoppe farten.

Hvad er højskolens rolle i det billede? Højskolerne i Danmark og Askov Højskole i særdeleshed vil gerne tage del i at skabe forandringer, fx på klima og bæredygtighedsområdet, og vi ønsker at danne mennesker til at være myndige mennesker, der er bevidste om eget ansvar i det demokratiske samfund og i livet. Højskolen er forandringens mulighed, men kan det også betyde, at vi indimellem står stille og mærker føddernes forbindelse med det grundlag, vi står på?

Den forandring, højskolen er, kan være stille og rolig, kan foregå i det indre menneske og kan vise sig som den personlige forandring i det personlige liv.

Samtidig er højskolen medvirkende til at binde usynlige bånd imellem mennesker og mellem samfundet og mennesket i det. På højskolen er det en meget konkret erfaring, at vi er nødt til at få hverdagen til at fungere i fællesskab, og at det velfungerende fællesskab kræver noget af den enkelte. Fællesskaber rækker ud over det enkelte menneske, i bedste fald skabes usynlig sammenhængskraft i et samfund og binder det sammen, når verden bliver uforudsigelig og usikker. Derfor er højskolen ikke alene meningsfuld for den enkelte, men i høj grad også for samfundet.

Vi skaber forbindelsesled mellem mennesker, holdninger, handlinger, forpligtelser, ansvar, gode relationer og menneskelig varme.

Mangfoldighed i huset

I lyset af disse ord glæder jeg mig over at se tilbage på et år med en masse fantastiske mennesker og aktiviteter på højskolen. Elevholdene på F22 og E22 har næsten ikke mærket konsekvenser af corona – bortset fra to ugers forsinket opstart i januar, men ellers har vi haft fornøjelsen af skønne elever, der virkelig har taget deres højskoleophold på sig.

De korte kurser, som i starten af året var mærket af corona, hvor deltagelsen var mindre end sædvanligt og enkelte kurser måtte aflyses, er nu tilbage i fuldt flor, og en masse dejlige mennesker kommer på skolen og er med til at skabe et dejligt sted, hvor vi kan mødes på tværs af interesser, aldersgrupper, og hvad der ellers måtte skille os i en anden verden.

Vi har haft fornøjelsen af to ukrainske kvinder, der i en periode arbejdede i vores køkken, og flere andre har lagt vejen forbi som medarbejdere eller praktikanter for en kortere eller længere periode.

Det blev også i år, at min familie og jeg flyttede ind i forstanderboligen. Og at vi på skolen kunne fejre, at vores kontorelev blev færdiguddannet.

Vi har haft flere møder med byen til samtalecaféer, fællesarrangementer med spisning i samarbejde med Askov Bylaug og menighedsrådet, Klimakaravanen, vælgermøde osv. Jeg vil gerne takke for den

interesse og opbakning, vi oplever fra lokalsamfundet og alle jer, der støtter op om skolen, både når I kommer til de arrangementer, hvor vi inviterer, men også når I kommer til foredrag, 'Syng i den Blå', koncerter osv. Det er en stor fornøjelse, når I også får glæde af Askov Højskole.

Tak til Skolekredsen – og hermed en opfordring til nye om at melde sig ind. Tak til grafikgruppen og alle I andre, der gør en frivillig indsats til fordel for skolen, herunder ikke mindst repræsentantskabsmedlemmer og styrelsen. Tak til vores dejlige medarbejderstab, som løfter opgaverne og ansvaret for, at det hele går op i en højere enhed. I er alle med til at gøre det skønt at være en del af Askov Højskole og Efterskole.

Forandringer

"Jeg elsker forandringer" havde hun sagt. Det lød bare som noget, hun citerede.

Vi farvede vores hår, ligesom træernes blade skiftede farve.

Som sommerfugle gik vi fra at være små uinteressante larver, til at blive forvandlet til smukke flagrende væsner.

Kan huske, at jeg følte mig som et sammenkrøllet stykke papir, der langsomt blev udfoldet mere og mere til en eksistens, jeg kunne kalde for mig.

"Jeg elsker forandringer" siger jeg nu. Forstår ordenes betydning nu.

*Efterskoleelev
Sophie Ulrikke Nyboe Thye*

Af Ole Slot, formand for repræsentantskabet og
Hans Brun Hansen, formand for styrelsen

Askov-skolerne i en verden i forandring

Krigen i Ukraine får også betydning for efterskole og højskole. Foreløbig arbejder vi dog videre med planer om nybyggeri.

Når forandringernes vinde blæser, er det godt at have et solidt fundament at støtte sig til. Det har vi på Askov Højskole og Efterskole. Vi har en rigtig dygtig ledelse og en dedikeret lærer- og kursusleder-stab, der sammen med et teknisk administrativt team sikrer, at skolerne fungerer i hverdagen på bedste vis.

Skolerne håndterede corona-årene og hertil ikke mindst tilbagevenden til en hverdag efter elevernes og kursisternes afsavn og manglende sociale kontakt efter mange timer i egen kube uden fysisk kontakt og omgang med andre.

I februar i år fik vi krigen i Ukraine – med ét var hverdagen ændret fra en stabil tilstand til en konfrontation af endnu en global eller i hvert fald en europæisk krise. Vi ser ind i øgede energipriser. Fjernvarmen vil

fra 2023 stige med 45 procent; el stiger – vi har en aftale, men fra ultimo 2023 vil det stige, og samlet betyder det, at vi ser ind i et 2023 med en inflation på cirka 10 procent.

Det vil få betydning for skolernes økonomiske råderum og på sigt for ugeprisen/deltagerbetalingen og desværre sikkert også efterspørgslen efter skolernes udbud.

I styrelsen og repræsentantskabet vil vi følge udviklingen, og vi vil i styrelsen opstille scenarier i forhold til mulige handlingsrum. Indtil videre vil vi fastholde ønsket om at få bygget en ny elevfløj ved Lindegård og en parkeringsplads bag denne til vores kursister. Vi vil fastholde vores strategiske udviklingsplaner vedrørende bygningsmassens renovering, som vi vedtog i 2019. Ledelsens strategiplan vil vi

Op til folketingsvalget 1. november arrangerede højskolen et vælgermøde, hvor repræsentanter for alle 14 opstillingsberettigede partier var inviteret til at debattere om klima, psykiatri, danskernes hverdagsøkonomi og fred i Europa. Højskolelærer Ole Andreesen og chefredaktør for Vejle Amts Folkeblad Kim Dahl Nielsen styrede mødet, hvor mange vælgere fra lokalområdet var mødt op for at høre politikernes bud på løsninger. Foto: Shoko Fukuda

behandle i både styrelse og drøfte i repræsentantskabet i 2023.

Vores ambition er altså at fortsætte det gode arbejde i såvel styrelse som repræsentantskab. Repræsentantskabsmøderne i 2022 har været præget af gode pædagogiske og faglige diskussioner, hvor mange fagligheder og perspektiver har bidraget til, at vi i fællesskab flytter os og bidrager til, at skolerne møder eleverne, hvor de er. Vi forsøger at have øje for tidens tendenser og de emner, som eleverne finder væsentlige.

De diskussioner vil vi gerne fortsætte og vælger at se fremad på trods af udfordrende omstændigheder. I tider med store makroøkonomiske forandringer indledte vi med at sige, at fundamentet er vigtigt, og det er det.

Askov Højskole og Efterskole bygger på de rigtige værdier og med rod i Grundtvig og de frie skolars grundfundament om livsoplysning, folkeoplysning og demokratisk dannelse vil vi også i fremtiden være skoler, der giver vores elever og kursister forståelse af, hvem er jeg, hvem er vi, og forståelsen af, at hvis vi er os, så vil det meste lykkes i fællesskab.

Til slut: hvad er skolerne uden Askov by? I Askov glæder man sig over, at begge forstandere nu er en del af byen. Skolerne vil Askov gennem aktiv deltagelse i Bylaugets aktiviteter, ved at bidrage til udvikling af Askov Bymidte i samarbejde med kommunen og de nedsatte arbejdsgrupper og ved at være åben og støtte initiativer, der fortsat gør Askov-skolerne til det, de altid har været: et nationalt kendt mødested for samtale og fællesskaber.

Af Klaus Kildemand, formand for Skolekredsen

Nyt fra Skolekredsen

I vores lille verdensorden er Skolekredsen endnu en gang blevet beriget med et ungt medlem. Denne gang er Jakob Klemmentsen, som er tidligere elev på højskolen, kommet ind fra suppleantlisten. På den anden side har Inge Lis Dalsgaard meddelt, at hun trækker sig tilbage om et års tid. Allerede for nogle år siden rundede hun faktisk 25 aktive år i kredsen. Imponerende. Vi står derfor overfor at skulle skifte både kasserer og postmester over det næste år, hvor fokus på rekrutteringen bliver mere lokal, med udsigt til en resterende besætning på fire udenbys og to lokale medlemmer.

Det lokale byblad Virkelyst skifter navn og form, og Skolekredsen vil fortsat være synlig med artikler, stadig godt støttet af højskolen og efterskolen.

Askov Læringes Elevstøttefond står over for en opdatering af vedtægter. Der er tildelt støtte til to elever det forgange år, og vi har allerede modtaget ansøgning til det kommende års lange forløb.

Den mentale sundhed er udfordret i tiden, og især under corona har den været påvirket mere end forventet og har ikke haft så stor en opmærksomhed som de øvrige corona-prioriteringer såsom frihed, fysisk sundhed og økonomi. Ingen har det endelige

svar, men det minder os om vigtigheden af fællesskab, samvær og uddannelse, det at lege, og hvorvidt børn skal være undervisningsparate, eller grundskolen skal være parat til børn?

Jeg håber, der igen i udviklingen af samfundet og beslutningsprocesser vil komme fokus på kvalitet, faglig indsigt og rummelighed, og at ting gerne må tage den tid, de skal og kan tage, så de bliver sat i gang og fulgt op på ordentlig vis.

Askov Skolekreds

Alle kan blive medlem af støtteforeningen.

Kontingent: 150 kr./år (250 kr. for par)

Medlemmer modtager nyhedsbrev to-tre gange årligt samt årsskriftet og er gennem medlemskabet med til at sikre, at skolens elevstøttefond kan yde økonomisk støtte til elever.

www.askovskolekreds.dk

Nye møbler i spisesalen

2022 blev året, hvor der kom nye møbler i spisesalen, og det er en sjælden begivenhed. De gamle borde og stole havde holdt, siden spisesalen blev bygget i 1950'erne.

Stilen på de nye møbler minder om de gamle og er igen godt, dansk design. Salen har også fået nye, flotte buffetborde i massivt træ – og en god højde, når elever og kursister skal forsyne sig med mad. Finansieringen af det nye møblement er blandt andet sket med donationer fra fonde.

...og på terrassen

Udendørs har skolen også fået nye møbler på den nyanlagte terrasse, og hen over sommeren er borde, bænke og stole blevet flittigt brugt af elever og kursister.

Klima-Karavanen kom forbi

Askov var et naturligt stop på Klima-Karavanens tur fra Esbjerg til København.

Da en lille gruppe klima-aktivister i sensommeren havde arrangeret en karavane fra Esbjerg til København, var Askov et af karavanens naturlige stop på ruten. Karavanen havde entreret med lokale aktører, som skulle være med til at sætte klimaproblemerne på dagsordenen, og det gjorde højskolen, da karavanen kom 29. august.

Først gik højskoleeleverne til Malt for at følges med karavanen det sidste par kilometer til Askov. Her havde højskolen sammen med Askov Bylaug arrangeret taler på Torvet med lokale politikere og folketingspolitikere, og om aftenen stod højskolen for en debatcafé mellem elever, aktivister og gæster fra byen.

Da karavanen et par dage senere nåede til Klimafolkemødet i Middelfart, var Rikke Holm og Kristian la Cour fra højskolen inviteret til at komme til Middelfart for at holde en morgensamling i Klima-Karavanens telt. Med på turen til Middelfart var også højskoleeleverne Rebecca Harte og Alberte Rasch Jørgensen, som læste det klimadigt op, de var blevet inspireret til at skrive i forbindelse med karavanens besøg i Askov.

Klimadigt

Af Rebecca Harte og Alberte Rasch Jørgensen

Skovene ryddes før vi kunne stå.
Polerne smeltede mens vi lærte at gå.
I børnehaven lærte vi dyrenes navne,
såvel som deres udløbsdato
"Tving ikke dine børn til dine veje,
for de er blevet skabt til en anden tid end din egen".
For at citere Plato.

Vi ses som materialistiske, militante og mor-søgende
Med uld i hovedet, intet greb; kun famlende
Vi er verdens sensitive centrum
Der klør' os i skridtet efter bestilling af kilovis billigt tøj fra Kina
"Men vi da ligeglad, vi da ligeglad
Det er sådan vi kommer bedst, igennem det her nu".
For at næsten citere Medina

Sådan er vi ikke; kun næsten
Vi glemmer jo ikke at holde festen
Men hovederne står ikke tomme;
de er fyldte med druknede drømme
Klimakrisen banker på Københavnerkollegiets dør
Vi køber vegansk maling og budgetterer til cykler, ikke kød.

Af Katrine Munk, efterskoleviceforstander

Skolen er for alle – uanset køn

Når nogle af eleverne identificerer sig som noget andet end deres biologiske køn, må vi som skole forholde os til det. Også selv om det kan være svært.

Hvorfor er det egentlig så svært, det der med køn og kønsidentitet? Er det ikke bare en fiks idé blandt unge mennesker, som vil have noget opmærksomhed? Er det ikke synd for dem, at de nu OGSÅ skal forholde sig til, hvilket køn de er? Og hvorfor skal det overhovedet diskuteres? Der er jo kun to køn. Mænd og kvinder. Sådan har det altid været.

Mange af ovenstående spørgsmål og udsagn bliver livligt debatteret i medierne, og kønsidentitet er noget, mange har en holdning til. Det kan jeg godt forstå. Jeg kan godt forstå, at man kan blive i tvivl om, hvad alt det her egentlig drejer sig om.

Vores kønsbegreber er under forandring, og det skal jeg som menneske forholde mig til. Allermest i forbindelse med mit arbejde på efterskolen, hvor elevernes personlige udvikling er i centrum. Og nu er der kommet et nyt begreb i spil, vi som skole selvfølgelig er nødt til at forholde os til, netop kønsidentitet. For efterskolen skal være for alle, også det vi ikke helt forstår. Det er okay. Så må vi jo forsøge at lære det.

Vi har gennem de seneste år oplevet, at en større del af elevgruppen identificerer sig som noget andet end deres biologiske køn. I praksis betyder det,

Der er en del elever, som er non-binære, hvilket betyder, at de ikke identificerer sig som hverken dreng eller pige, og nogle skifter mellem de to.

at der er elever, som ændrer navn og/eller pronominer. Nogle er afklarede, inden de starter på skolen, og for andre er det en proces, som starter eller udledes i løbet af året hos os. Og ja, det er svært nogle gange at huske, hvem der hedder hvad og hvilke pronominer, der skal bruges. For det er jo noget nyt for os "gamle", og vi er uhjælpeligt bagud på viden og sprog i forhold til mange af vores elever. Men vi prøver. Vi taler med eleverne og forsøger at indgå i en åben og ligeværdig dialog, hvor også vores usikkerhed og uvidenhed kommer til udtryk.

Det kan ikke nytte noget, at vi som skole lukker øjnene eller fornægter, at verden forandrer sig. Heller ikke selvom det kan være svært at forstå eller sætte sig ind i. Efterskolen skal følge med tiden og forsøge at støtte og udvikle de unge mennesker, som kommer hos os. Og hvordan gør vi så det?

Ud over et fokus på brug af de ønskede pronominer og navne har vi gjort det muligt at ændre sit navn i vores intra-system. Der er en del elever, som er non-binære, hvilket betyder, at de ikke identificerer sig som hverken dreng eller pige, og nogle skifter mellem de to. Derfor er vi opmærksomme på, at vi

ikke "kønner" eleverne, altså automatisk identificerer dem som enten en dreng eller pige, ligesom vi heller ikke deler eleverne op i drenge og piger i forbindelse med fx idræt, kor eller lignende.

Men allervigtigst er vi blevet mere bevidste om, at det er vores generelle tilgang til eleverne i alle sammenhænge, der er det vigtigste. At vi har en åben, anerkendende, interesseret og omsorgsfuld tilgang til den enkelte elev, uanset om det drejer sig om kærestesorger, angst eller kønsidentitet. Det kan være sårbart og svært, når vi som voksne tvinges til at sætte vores egen uvidenhed og måske usikkerhed i spil, men hvis vi reelt ønsker et ligeværdigt møde med vores elever, er det et vilkår. Og det er helt ok at lave fejl undervejs, hvad vi også kommer til. Det vigtigste er, at vi prøver og hele tiden bliver bedre.

Det er blevet tydeligt for mig, at det i bund og grund ikke er så vigtigt, om man identificerer sig som dreng, pige, queer, non-binær, gender-fluid eller noget helt andet. Hvor banalt det end må lyde, er vi jo bare mennesker.

Fokus på køn

På Efterskoleforeningens Årsmøde på Nyborg Strand i marts var kønsspørgsmålet også i fokus. Under overskriften 'Når køn bliver til kamp' og med radiovært Sara Bro som moderator, deltog Katrine Munk i en paneldebat sammen med to andre efterskolerepræsentanter.

Hvilken forandring har det betydet for dig at begynde her på skolen?

"Jeg kan mærke kæmpestore forbedringer i mit humør. Jeg er mere glad og smilende og åben. Fra jeg vågner, og til jeg går i seng, er jeg sammen med mennesker, jeg holder af. Det var vildt, da jeg var hjemme og mødte min gamle lærer, som simpelthen kunne se på mig, at jeg virkede mere glad og godt tilpas".

Esther Kiilerich, efterskoleelev

"Her kan jeg udtrykke mig på den måde, jeg gerne vil og virkelig være mig selv – det kan jeg ikke i Vestjylland, hvor jeg kommer fra. Her snakker jeg med alle, og ingen kommer med kommentarer".

Christoffer Højriis Munkholm, efterskoleelev

"Jeg er blevet mere åben, og det var jeg ikke før. Jeg har været meget lukket og snakkede ikke med folk, men det er helt anderledes her. Det er også megahyggeligt at skulle bo sammen med en anden".

Catharina Slotsager, efterskoleelev

Af Bertel Haarder, tidligere minister og folketingsmedlem for Venstre i mere end 40 år. Genopstillede ikke ved valget 1. november.

Egenværdi uden bihensigter

Bertel Haarder ser tilbage på sin tid som lærer i Askov – hvor stridighederne var store og fik alvorlige konsekvenser for skolen.

For ham personligt førte de dog til bryllup i Føvling Kirke.

Det dramatiske brud halverede elevtilgangen efter mange år med kæmpestore elevhold og en naturlig førerstilling i højskoleverdenen.

Når jeg tænker på Askov-striden i 1971, kommer jeg altid til at tænke på et vigtigt Grundtvig-citat fra skriftet "Den danske statskirke upartisk betragtet" fra 1834. Her henvender Grundtvig sig til den enevældige konge – og især dronningen – med et meget klart budskab: Ordet skal slippes frit, også i kirken, så "striden holdes vedlige, om mueligt til verdens ende!" - Når blot der ikke kan krummes et hår på nogen kætters hoved, så vil friheden føre til en velsignet kappestrid, som også Ludvig Holberg hundrede år tidligere talte for i romanen Niels Klim. Hvorfor kommer jeg til at tænke på det? Fordi jeg ikke kan frigøre mig fra den tanke, at det havde været bedre at lade alle de stridende lærere fortsætte i 1971, frem for at afskedige mindretallet og skifte nøglerne ud, så de ikke kunne forskanse sig, som det var sket på andre højskoler i Ryslinge og Vallekilde.

Jeg var dengang netop vendt tilbage som højskolelærer efter fuldendt uddannelse og efter at have været vikar på skolen i 1968-69. Efter en stormfuld vinterskole 1970-71 blev sommerskolen aflyst og de fyrede lærere sendt af sted til den i al hast nyoprettede højskole i Kolding.

Det dramatiske brud halverede elevtilgangen efter mange år med kæmpestore elevhold og en naturlig førerstilling i højskoleverdenen.

Der var ingen tvivl om, hvor jeg selv stod i den strid. Jeg var jo liberal og EF-tilhænger (måske den eneste blandt lærerne). Jeg var rygende uenig med de venstreorienterede lærere og foragtede dem for, at de ændrede deres undervisning for at tækkes mode-

rigtige politiske strømninger. Det var, som om nogle af de fremragende litterater ikke længere syntes, deres fag var godt nok, eller at det var utilladeligt at dyrke god litteratur, hvis den ikke kunne bruges i den politiske kamp.

Symbolsk for mig var aftenkaffen på et lærerkursus på Baaring Højskole, hvor redaktør Ejvind ("mangeord") Larsen pludselig slog på kaffekoppen og råbte: "Hvordan kan vi sidde her og snakke fag, mens napalmen regner over Vietnam!" Fagene var blevet en utilladelig luksus, hvis de kun havde et åndeligt formål.

Mit synspunkt var, at hvis man ville hjælpe eleverne med at slås mod USA og imperialismen, så var det bedste, man kunne gøre at bidrage til deres dannelse og omverdens-bevidsthed. Ikke at lade hensigten hellige midlet og bruge undervisningen til at påtrykke dem bestemte enøjede synspunkter.

Ebbe Kløvedal Reich underviste i Göran Palms "indoktrineringen i Sverige". Studieholdet hed "Indoktrineringen i Danmark". Fremragende lærere i humanistiske fag begyndte i stedet at undervise i samfundskritik på en måde, jeg ikke fandt i overensstemmelse med god undervisningsetik.

Præget for livet

Vi, der udgjorde flertallet i lærerkredsen, var enige om at respektere fagenes "egenværdi", og at vi skulle have en "Skole uden bihensigter", som det (i en artikel i Højskolebladet) blev formuleret af den senere forstander Hans Henningsen. I skolens program ville

vi ikke kalde skolen et "samfund", som mindretallet ville, men et "sted", sådan som det passede sig for gode tidehvervsteologer. De fleste vil i dag give os ret i det hele.

Jeg lærte utroligt meget af den voldsomme diskussion. Den har præget mig for livet. Men for skolens skyld havde det måske været bedre, om vi havde holdt "striden vedlige om mueligt til verdens ende."

Da sommerskolen blev aflyst, ville Birgitte og jeg på rejse til Østen, og så var det bedst at være mand og kone, hvis vi ville indbydes til at besøge udviklingsprojekter og private virksomheder. Det blev diskret antydnet af ØK-direktøren, som vi besøgte på hovedsædet i København. Så jeg friede, og vi blev gift i Føvling Kirke og drog af sted netop på den dag, hvor præsident Nixon devaluerede dollaren med 10 procent! Der røg lige ti procent af vores lille rejseformue, endnu før vi var kommet af sted...

Men brylluppet var godt. Ægteskabet ligeså. Det holder endnu. Så på den måde har jeg meget at takke Askov-striden for på hjemmefronten!

Tilbud om at blive forstander i Askov

Kærligheden til skolen rustede heller ikke. Da jeg 22 år senere gik af som undervisningsminister, blev vi belejret en hel dag i vort hjem af Askov Højskoles formand, der ville overtale os til at blive nyt forstanderpar i Askov. Han ville give os helt frie hænder og havde sågar fundet en institution til vores handicappede søn.

Jeg ville meget gerne tage imod tilbuddet og derved gå i Jakob Appels fodspor. (Han vekslede mellem forstander- og undervisningsministerpost i 1920'erne.)

Men Birgitte ville ikke. Hun havde fået nok af både Rønshoved Højskole (mit barndomshjem) og Askov, og hun stod for at skulle lede Det Kongelige Teaters læseskole for balletbørn. Hvorfor skulle hun opgive sit job til fordel for mit! Børnene ville selvfølgelig heller ikke – børn er så konservative. Og så endte jeg i stedet med at være syv år i Europa-Parlamentet, inden jeg igen blev undervisningsminister (efter fire år som Europa- og integrationsminister).

I den nye bog, der er skrevet om mig, "En frygtløs tænder" (Gyldendal 2022), kan man læse, hvor meget Askov har betydet for mig og mit tankesæt og for min måde at være minister på gennem 22 år. Tak, Askov!

FAKTA **Kolding Højskole**

Kolding Højskole blev grundlagt i 1972 af en gruppe lærere, der efter konflikten i Askov ville skabe en ny slags højskole. Blandt lærerne var de tidligere Askov-lærere Jørgen Knudsen og Uffe Geertsen. Geertsen skriver i Højskolebladet i 2016, at lærerne i Askov formelt set ikke blev fyret, "idet Højskoleforeningens mæglingsudvalg afgav den kendelse, at årsagen til konflikten ikke i særlig grad kunne tillægges den ene part i striden". Kolding Højskole lukkede i 1997 efter svigtende elevtilgang.

*Kilder: Wikipedia og
Højskolebladet (juni 2016)*

Luftkaptajnens morgensamling

For kursisterne på de to ugekurser 'Sommerjazz og blues' og 'Vandring langs Hærvejen' i forsommeren er der garanteret én af morgensamlingerne, de vil huske. Torsdag morgen havde en af kursisterne på 'Sommerjazz og blues' spurgt, om han måtte holde morgensamling, og det måtte han naturligvis.

Han talte om lysets hastighed, tilfældigheder, menneskemøder og mest af alt om at gribe livet og nuet.

For højskoleeleverne var han nok bare en ældre herre som så mange andre, mens kursisterne godt kunne kende manden som luftkaptajn Stefan G. Rasmussen, der blev berømt, da han i 1991 nødlandede et SAS-fly med 129 passagerer, uden at nogen kom til skade. Den historie snød han da heller ikke tilhørerne for.

Af Ditte Svane, højskolelærer, Filmproduktion

Fælles oplevelse på tværs af linjer

Når vi på hvert semester tager på en udlandstur med alle højskoleelever, har vi et klart mål med, hvad turen skal – og ikke skal.

I højskolens dagligdag går rigtig meget af såvel undervisningen som samtalen op i linjefag. Det fylder halvdelen af skemaet, og mange elever vælger skolen netop for at få det pågældende linjefag så meget som muligt. Det ville være oplagt, at man på en studietur udforskede sit linjefag i et internationalt perspektiv. Det gør vi dog ikke, og det er helt bevidst. Netop fordi linjefaget fylder så meget i både

elevernes og lærernes hoveder i løbet af et semester, har vi besluttet, at udlandsrejsen ikke skal være en studietur. Det er en højskoletur med den almene dannelse i centrum: kultur, natur og historie, hvor alle får samme faglige input. Samtidig er turen et lille hop ud af højskoleboblen, hvor vi har mulighed for at dyrke fællesskab og samvær på andre måder end i dagligdagen.

I forårssemestret går turen til Dresden og omegn.

Destinationen kan være en svær nød at knække. Hvor giver det mening at rejse hen, når vi har seks dage inklusiv rejsedage? Hvor langt vil vi rejse, og med hvilke transportmidler? Hvor meget synes vi, det er rimeligt, at det koster? Og bør vi undgå velkendte destinationer som Berlin, London og Barcelona, hvor mange af eleverne med stor sandsynlighed har været før?

Efter nogle år med rejser til de baltiske lande i forskellige kombinationer valgte vi helt at gentænke konceptet for højskoletur. Vi vedtog nogle kriterier: Det må ikke være for langt væk. En af de to årlige ture skal være en bustur. Det skal være "ukendte" destinationer. Vi vil gerne have både kultur og historie, byliv og natur på programmet og helst med lokale samarbejdspartnere.

Som landet ligger nu, rejser vi til Færøerne om efteråret og til Dresden om foråret. Begge er steder, højskoleeleverne typisk ikke har været før, hvilket giver et fælles udgangspunkt. Samtidig er det to tilpas overskuelige lokaliteter til, at man kan få et indblik i det lokale liv. Færøerne tilbyder et indblik i en del af Rigsfællesskabet, og med en flyvetid på to timer er

det inden for rækkevidde. Her er naturen uløseligt forbundet med alt, man ser og oplever.

Busturen til Dresden kræver to hele rejsedage, men til gengæld rejser vi mindre klimatungt. Dresden har en spændende historie, smukke bygninger, et livligt byliv og en fantastisk flot nationalpark mindre end en times kørsel væk.

For lærerne, som planlægger turene, opleves det som frugtbart at genbesøge destinationer. Den faglige del af programmet er nemmere at udvikle på, når man kender stedet og de kulturelle institutioner. At sprogbarrierer og kulturforskelle ikke er overvældende, kan ligeledes gøre turen mere overkommelig for elever, der ikke trives med brud på hverdagsstrukturen. Eleverne ser ofte nye sider af hinanden, når de er uden for de vante rammer, og en højskoletur er frugtbar jord for, at nye alliancer kan opstå.

Fra skolens side er det et ønske for højskoleturen, at destinationen ikke er det afgørende. Det vigtigste er, at vi rejser sammen, at vi tilbringer tid sammen, bliver lidt klogere på verden omkring os og får fælles oplevelser, vi aldrig glemmer.

Eleverne på efterårssemestret oplever Færøerne.

Adam

Mod en himmel så sartblå, at den kunne knække sammen over os i samme øjeblik, bliver klæbrige knopper til skrøbelige lysegrønne nuancer, og regnen begynder at dufte levende, til alting er en

smule lettere og mere spændende. Jeg tror, det var derfor, jeg sagde ja til Cecilia, da hun spurgte, om jeg ikke også ville med.

Cecilia placerer os på terrassen ud til baghaven; det er varmt nok nu. Det er fredag aften, og hun har fået huset for sig selv.

"Værsgo." Hun stiller nogle dåseøl på bordet. "I tager bare." Mathias rækker ud efter en af dem.

"Er I ved at være klar?" spørger jeg for at sige noget.

"Til prøverne?" ler Mathias. "Hold nu op, der er altså flere uger til! God tid."

Jeg ryster på hovedet.

"Nej nej, til bagefter. Jeg har fået et ja fra mit gym."

"Nårh! Altså, jeg er også kommet ind. Men der er stadig en sommer og et halvt forår, til jeg gider tænke på det. Slap af!"

Liv læner sig tilbage og strækker sig, så maveskindet blottes, og plasticstolen tilter mod de bagerste ben.

"Har I set, at Karl er blevet blåhåret?" Hun skifter emne. "Og langhåret, men det er vel ikke så sært."

"Det er sikkert kun for Jos skyld," siger Cecilia. Vi giver hende grinende ret.

"Ej, det er nu ret kært," indvender hun.

Jeg skæver til Mathias, som også har ladet håret gro her på det sidste. Det er ikke engang kikset til ham, tværtimod faktisk; de hop-

I løbet af sin tid på Askov Efterskoles forfatterlinje havde Marie Røgild arbejdet hårdt på at skrive en novellesamling med historier om venskab, nedlukning og kærlighed. I efteråret 2021 sendte Marie novellen "Adam" til Unge Ord, der i de sidste par år har udgivet antologier med årets tekster og uddelt priser for de bedste bidrag. I april 2022 fik Marie velfortjent prisen for den bedste novelle.

Ole Nygaard, lærer på Askov Efterskoles forfatterlinje

pende krøller klæder hans skarpe ansigtstræk. Gøgen kukker et sted bag villakvarteret. Igen. "Har du ikke en højtaler, Cecilia?" spørger Liv. "Det er sgu svært at koncentrere sig om at drikke, når I er så stille!"

"Jo jo, det har jeg da. Skal du allerede danse?"

"Nej, det skal jeg da være mere fuld for!"

Cecilia stiller en højtaler på havebordet og tilslutter sin mobil. Jeg kender det meste, dog uden at kunne huske en eneste titel og kun få gentagne fraser i omkvædene. Men det er også nok. Rytmen bliver en dunkende baggrundsstøj, og Mathias trommer med pege- og langfingeren på glasbordpladen, men overdøves af en skrålende Liv, der, stadig siddende, vrikker til musikken. Cecilia skubber en øl hen imod mig og smiler. Jeg takker og tager en slurk, så den alkoholiske duft blander sig med den lysegrønne aften. Jeg kan ikke helt afgøre smagen, selvom det trods alt ikke er første gang, jeg drikker. Men det er fint, og mit ansigt afslører intet.

"Du er ikke fyldt seksten endnu, vel?"

Mathias svinger en mørk lok bag

øret i en let bevægelse, som kun han kan slippe afsted med. Solsorten bryder igennem det ensformige beat. Digtende man sange efter fuglene, ville jeg kende hvert et ord.

"Næh, først til september." Jeg laver en grimasse. "Jeg er jo den lille her."

Cecilia klapper mig på skulderen.

"Vi bliver nødt til at lære Adam, hvad det vil sige at være ung. Hvilket også indebærer den moderlige pligt at købe alkohol til ham."

"Så!"

Liv rejser sig brat op. Dåsen foran hende er tom.

"Så skal der danses."

Mere fuldskab skal der alligevel ikke til. Hun skruer op for musikken og løber ud på græsplænen.

Liv kan danse som ingen anden, og hun svinger sig rytmisk frem og tilbage og rundt i hele haven.

"Pas på, at din røv ikke fryser fast til sædet!"

Hun laver fagter i retning af Mathias, som trækker hun ham til sig.

"Mathias, du er min!"

Han gør igen det med håret og render ud til hende. Mathias er næsten lige så god, måske bedre faktisk, bare på en anden

måde. Han har gået til dans, ved jeg, selvom det er længe siden. Noget de kaldte 'Moderne Dans'

– han stod engang for opvarmningen i idræt. De går skiftevis ind og ud mod hinanden, for så at falde tilbage i en tæt bevægelse.

Det ser sjovt ud med lave spjættende Liv og den normalt høje og ranglede Mathias, der i øjeblikket bliver en svævende bølge i græsset, så det nærmest er umuligt for mig at forstå. Jeg har svært ved at løsrive blikket. Gid jeg kunne danse som ham.

"Hey Cecilia?!" råber Liv, idet Mathias svinger hende rundt.

"Havde du ikke også inviteret Lasse og Filip?"

"Jo, jeg havde da vist nævnt det for dem, men jeg kan godt lige skrive igen."

Cecilia finder mobilen frem.

"Forbered dig på, at Liv kommer til at gøre det her til en fest."

Hun fnys, men varmt, hvis et fnys da kan være det.

"Så meget for en aftenkomsammen."

Mathias smider sin hættetrøje på stakittet, og en sky af mande-deo sværmer om ham. Hans fremskudte bryst bevæger sig i hurtige ryk under den stramme bluse. Næse og kinder glinser

allerede af sved, så et par af krøllerne klæber sig til panden. Det gør ingenting.

"I fester da fint uden os!"

Lasse prøver at være sjov, da han og Filip træder ind i baghaven med en klirrende Nettopose i hånden.

"Endelig!"

Liv omfavner ham. Klokken er knap halv ni.

"Sarah og Eva kommer om lidt."

Mathias nikker til svar, og jeg smiler. Et par af pigerne træder til og flagrer med Liv derudaf på plænen. Cecilia går med – måske tænker hun, at det er fint at efterlade mig, nu de andre drenge er her. Jeg overvejer at følge efter hende, men det er nok alligevel for mærkeligt.

Jeg ser efter Mathias. Han går væk fra dansen og hen til fyrene. Griner. De står lidt op ad stakittet og rækker skiftevis ned i Netto-posen.

"Får du noget at drikke, Adam?"

Det giver et sæt i mig, da han møder mit blik og vinker mig over til sig, og jeg skynder mig at tage imod endnu en dåse.

"Cecilia mener, at vi skal lære ham op."

Mathias peger på øllen og ler.

"Jeg er da i gang," siger jeg

grinende og begynder også at vænne mig til smagen, i takt med at en sød varme breder sig indeni – han inviterede mig selv herover!

Liv kalder, og Mathias løber hen til musikken igen. I et virvar af piger, der danser halvt så godt som ham til en aftenkomsammen, der endte i en fest. Mathias kan alt – snakke med drengene og danse med pigerne som det mest naturlige i verden, uden at nogen ser skævt til ham. Jeg ønsker brændende at nærme mig. Endnu et par slutter sig til os.

"Hvor er I kedelige!", råber Liv fra græsplænen.

Cecilia kommer hen til mig.

"Kom, Adam... Du kan alligevel ikke undgå det."

Hun rækker mig hånden. Lasse skubber til mig og kommer mig i forkøbet, så han står og vrider sig mere eller mindre akavet i mængden.

Jeg tager endnu en slurk og griner nervøst, men det må være himlen, som mørkner over os i et skrig af rødorange og mørkegule toner, der igen får mig at glemme alt det, jeg ikke tør og i hvert fald aldrig gør.

Cecilia griber fat i en dåse og trækker mig ind mellem de dansende for at tage fat i Livs

hænder, dreje en omgang og gå ud igen, så vi danner en rundkreds med hende og Sarah. Hun er ikke lige så god som Liv, opdager jeg lettet, men relativt fri og rytmisk, mens jeg i hakkende ryk bevæger mig frem og tilbage uden at løfte mine fødder fra jorden.

"Vær lidt mere ligeglad," hvisker Cecilia leende, idet hun træder et skridt nærmere. "Det er så let at glemme. Du vil jo gerne, Adam." Hun nikker diskret i retning af Mathias. Jeg åbner munden for at modsige hende, men hun ryster bare leende på hovedet, og jeg lukker den igen. Jeg har efterhånden lært, at Cecilia ved det meste, nogle gange før jeg selv gør. Hun er rolig og flink, og flere i haven kigger beundrende efter hendes blide bevægelser. Jeg er ikke bange for Cecilia, afgør jeg med mig selv. Jeg træder helt tæt på hende, for at gå ud igen, så gentager jeg det og så en gang til siden.

Det bliver køligere. Selv Liv får gåsehud på de nøgne ben. Mathias kommer tættere på – eller også er det bare mørket, der ændrer fornemmelsen af afstand. Han er stadig i bare arme, og hans hurtige og kraftfulde dans

holder dem fri fra den mindste kuldegysning.

Hækken er halvt sprunget ud. Lasse og Filip render fulde rundt et sted bag den. Sarah hvisker noget til Liv, tydeligvis en hemmelighed. Luften er lettere end nogensinde før.

Cecilia flytter på sig, så jeg står ved siden af Mathias. Hun gør det med vilje, det er jeg sikker på. Mathias ser opad. Han må være mere varmblodig end os andre, i hvert fald end mig. Jeg tager mig selv i at stirre i hans retning. Han griner åndsfraværende til piger såvel som drenge og alt derimellem, og natten er mild på trods af foråret, der endnu er så fint og spinkelt, at vi må skrike for at holde det oppe. Jeg træder et par trin tættere på, men til ingen nytte. Jeg ryster det sidste ud af hovedet igen.

Det er så let at glemme.

"Sådan, Adam!" kalder Cecilia. Hun står for sig selv ved blomsterbedet i udkanten af haven. Jeg tager mig forlegent til baghovedet og stopper op.

"Nej, bliv endelig ved."

Hun vifter mig i gang igen, men jeg ved, at hun standsede mig med vilje, og jeg går

hen til hende.

"Hvad så?" spørger jeg.

Hun ser ud på plænen, og i et kort sekund skubber brynene en urolig rynke frem i panden.

"Vil du ikke med ned til Gyngen?" spørger hun.

Kan man se skuffelsen på mig?

Jeg var så tæt på ham.

"Eeejj Adaaam!"

Liv løber hen og, halvt væltende, lægger hun armen om mine skuldre. Det gibber i mig, men jeg gengælder så med min egen.

"Den er sååå god, den her!"

Hun synger højlydt med. Jeg griner til Cecilia.

"Kom så, Liv. Mathias!" overrasker jeg mig selv ved at råbe.

Hans øjne er lysebrune mod den sorte himmel, og de kigger direkte ind i mine, så alting i mig danser.

"Vi går ned til Gyngen. Skal du med?"

Jeg hører knap nok Liv fnise eller Cecilia stikke hende én i siden.

"Okay."

Han tager hættetrøjen på og finder en dåse fra posen. Det er først nu, hvor det er egentligt mørkt, at man rigtig fornemmer, at der stadig er en uge tilbage af april. Jeg skutter mig i min cowboyjakke. Mathias ser stadig ikke

ud til at mærke noget til kulden, eller også nægter han det bare. Gyngen ligger nede ved søen. Det er egentlig en rigtig legeplads med klatrestativ og rutsjebane, men sansegyngen fastgjort til det enorme asketræ på skråningen ned til vandet er centrum for den primære aktivitet på stedet - om dagen for småbørnene - og på forårsnætter som denne for unge som os. Nogen af de andre drenge driver efter os i baggrunden. Cecilia kigger bekymret bagud som for at sikre sig, at der stadig står en baghave, når vi kommer tilbage.

Jeg smider mig på Gyngen, og Liv begynder at skubbe den fremad, så den snart drejer alle vegne rundt.

"Theodor er vist på vej," siger Cecilia og skæver til Mathias, der kigger op igen, nu på stjernerne. Han kniber øjnene sammen og løsriver nikkende blikket fra himlen.

"Ej, vil I høre en hemmelighed?!" hviner Liv, så det vist ikke kan kategoriseres som en hemmelighed længere.

Himlen spejler sig i søen med stjerner og småskyer imellem sivene. Jeg læner mig ud over Gyngen og ser ned i den. Liv

sætter sig ved siden af mig. Måske er det bare alkoholen, men hun gør det helt af sig selv, og det er rart. I det hele taget er intet skønnere end lige nu. "Sarah og Filip. De er sammen nu."

"Nej, virkelig?" siger Mathias sarkastisk. "Den havde jeg ikke set komme."

Han nynner en melodi, jeg ikke har hørt før. Gøgen kukker igen. "Det var i hvert fald på tide!"

afgør Liv.

Cecilia kaster en åben firkantet plastikpakke til mig. Figenkiks, læser jeg. Hun gnaver selv på en. "Hvad skal jeg med – " begynder jeg.

"Figenkiks er fantastiske," afbryder Liv og hiver pakken ud af hænderne på mig.

Cecilia nikker.

"Jeg er ikke sikker på, jeg er med?" siger jeg. "Jeg troede, at jeg skulle lære at være ung og alt det dér, og nu sidder vi og spiser figenkiks på en legeplads?"

Mathias læner nakken bagud og ler, så håret falder tilbage og afslører ansigtet, der er blegnet i måneskinnet.

"Du ser alt for firkantet på det."

Han tager selv et par stykker. Jeg

ved ikke, hvad jeg skal sige for ikke at lyde dum, men det er fint, når bare Mathias smiler til mig.

Cecilia uddyber:

"Alt er relativt, Adam. Figenkiks er dejlige. Så er den ikke længere."

Jeg nikker eftertænksomt. Liv rækker mig pakken igen, og jeg fisker en kiks op og begynder at gumle, så det søde, klistrede lag mellem de knasende kiksebunde sætter sig mellem tænderne som en barnlig kontrast til øllene. Men det er fantastisk alligevel, må jeg indrømme.

At jeg er så bange, virker egentligt skørt. Nu, hvor foråret endelig er kommet, er det mindste, vi kan gøre, da at favne det.

Et par fyre råber fra bakken omme bagved og afbryder øjeblikket.

"Lasseee!", råber Liv og iler dem i møde med armene over hovedet.

Mathias griner igen. Cecilia ser på mig med et uudgrundeligt blik og forsvinder så efter Liv. Gyngen tipper frem og tilbage, så det knirker i hængslerne ved askegrenen.

Jeg ser på Mathias ud af øjenkrogen. Han har endnu ikke flyttet sig. Jeg rykker lidt hen på Gyngen som en gestus til, at han skal

sætte sig. Han tager tøvende plads, slet ikke som før i haven, hvor han dansede og snakkede fuldstændig frygtløs. En uro vil gerne brede sig i brystet. Men vi glemmer jo så let. Hans skarpe næse mod de tydelige kindben og den svedglinsende pande gør alt andet umuligt. Mathias kan jo alt.

"Mathias?"

"Ja?"

Flokken på toppen af bakken skygger forvrængede silhuetter i lyset fra gadelygterne ned langs skråningen. De nærmer sig. Mathias vender sig halvt om på Gyngen og ser op mod dem.

Engang betød ture til søen bare våde tæer og mudrede bukseben – i begyndelsen med mine forældre og siden med klassekammeraterne, som regel bare med Cecilia. Jeg så op på Gyngen uden nogensinde at turde nærme mig; den var som det mest naturlige i verden forbeholdt de store børn. Til sidst holdt vi helt op med at komme her. Nu er det åbenbart i orden igen. Vi er vel for gamle til at være barnlige og unge nok til at være undskyldte. Men snart er vi sikkert væk igen.

Den nytilkomne gruppe standser lidt væk fra Gyngen og står og snakker halvtåget med hinanden. Cecilia og Liv er der også. De fleste er fra skolen eller fra de omkringliggende kvarterer.

Mathias' blik hviler ved Theodor. Lygtelyset optegner hans profil og skyggerne lægger sig under hans øjne, så de fremstår endnu tydeligere end før: Som en håbløs gengivelse af mit eget blik, bare langt smukkere og tusind gange mere smerteligt.

Himmelbuen knækker over os med et lydløst brag, og stjernerne daler mod jorden. De lander med små bump på jorden, i søen og i askens krone. At verden kan knække så tyst, er en af de største gåder. I virkeligheden ved vi det meste. Men vi glemmer jo så let.

Nogen har slæbt højtaleren med, så Cecilia sikkert får en masse bøvl med naboerne i morgen. Liv danser igen. Jeg er ikke sikker på, om Theodor kan se os, som vi sidder i skjul under asketræet. Mathias kigger ned på sine hænder. De knuger om en halvspist figenkiks. "Hvad så?" spørger han.

"Hvad for noget?" jeg rives brat tilbage til Gyngen.

"Du sagde mit navn."

"Nåh ja... Jeg har glemt, hvad jeg ville sige."

Men det har jeg ikke. Han brækker et stykke af sin kiks og smider det i søen.

"Til ænderne," forklarer han.

Han gør ikke mine til at rejse sig, selvom jeg helt instinktivt venter på, at han skal. Den bittersøde følelse har smag af jern i min mund. Jeg ønsker at le højt. Det er så ironisk. Nu, hvor foråret endelig er kommet. Gid jeg kunne glemme det hele, Mathias, festen og foråret, men sådan fungerer det jo ikke. Det er så fandens smukt, det forår.

"Har du set den?" siger jeg og peger på månen, der er landet midt i søen og flyder som en slatten ballon.

"Det sker nogle gange," siger Mathias og trækker på skuldrene, som om han ikke har ænsset noget udover Theodor.

Jeg siger ikke, at det er første gang, jeg har oplevet himlen falde til jorden.

"Vil du med op til de andre?" spørger jeg efter en tid, for her kan vi ikke sidde fast – det er ikke

til at holde ud. Han tænker sig om et øjeblik, men nikker så.

Vi snekler os op ad skråningen.

Mathias ser forbi Theodor og går grinende hen til Liv. Han ser slet ikke bange ud længere, men hvorfor skulle han også gøre det? Cecilia kommer hen til mig og tager min hånd. Hun vidste det sikkert også alt sammen i forvejen, men jeg kan ikke være vred på hende, selvom noget i mig har lyst til at råbe, at det alt sammen er hendes skyld, hendes tåbelige idé med festen og Mathias.

"Undskyld," siger hun stille.

Men det er det ikke, det er ingens forbandede skyld. Natten dufter af blomster og søvand, af sved og alkohol, og fuglene synger endnu. Intet er helt til at forstå.

"Der er ikke noget at undskylde for," svarer jeg og giver hendes hånd et klem. "Det er en smuk aften."

AQUILA

Efter to intense uger med sang, musik, kostume-
fremstilling og alt, hvad det i øvrigt kræver at stable
en forestilling på benene, kunne efterskolen byde
velkommen til premieren på musicalen "AQUILA".

Af Mona Østerlund

Askovs nestor stopper – næsten

I mere end en tredjedel af Askov Højskoles 157 år lange historie har Ulla Henningsen været en del af skolen. Nu har hun valgt at stoppe. I november var hun kursusleder for sidste gang.

For 54 år siden kom Ulla Henningsen til Askov Højskole som nyuddannet lærer, og hun har været her siden som underviser og kursusleder. Når hun ser tilbage på højskolen dengang og nu, er meget ændret, selv om hun også godt kan få øje på, hvad der har holdt hele vejen, som hun siger.

"Det er for eksempel forholdet mellem lærer og elev. At man som lærer kommer tættere på eleverne, end de har været vant til i skolesystemet. Det er heldigvis også fortsat sådan, at alles holdninger skal respekteres, og det er mindst lige så vigtigt i dag som tidligere for elever at lære, at alting ikke er sort-hvidt", siger hun.

Faktisk var Ulla selv elev på Askov tilbage i 1963/64. Dengang vidste hun ikke, hvad hun ville uddanne sig til.

"Jeg var her bare for at gå på højskole og måske blive afklaret. Jeg har indtryk af, at mange unge i dag er mere målrettede og kommer for at understøtte en fremtidsdrøm".

Ulla Henningsen fylder 80 næste år, og nu synes hun, tiden er inde til at stoppe. I november var hun for sidste gang kursusleder for 'Kreativ på Askov', hvor deltagerne syr, strikker, maler og broderer. De senere år har hun gradvist trappet ned til det ene kursus – plus det løse som at være vikar på linjefaget 'Dansk sprog og kultur' og at vise rundt, når forskellige grupper ønsker at se skolen og høre dens historie.

Hun kan nu se tilbage på 54 års arbejdsliv på den skole, som kom til at blive rammen om hele hendes

Der er fortsat fart over den snart 80-årige Ulla Henningsen, og hun bliver ved med at komme på højskolen, selv om hun nu stopper som kursusleder.

voksenliv, og det var der en god grund til. Som studerende på Blågaards Seminarium i København og aktiv i en studenterorganisation var hun på en uges sommermøde i Rødding. Her mødte hun en af lærerne fra Askov, Hans Henningsen, og de to faldt for hinanden. Parret blev gift i 1967, mens Ulla stadig læste i København.

Da hun kom til Askov som ung lærer i 1968, havde meget ændret sig, siden hun selv var elev fire år tidligere. Ulla husker, hvordan "man knap nok måtte drikke en enkelt øl lørdag aften", da hun var elev, og hun kan stadig more sig over formuleringen fra skolens reglement om, at "de mandlige elever må ikke færdes på de kvindelige områder efter klokken 23".

Det var helt anderledes i 1968, hvor ungdomsoprøret også var nået til Askov, og eleverne festede igennem på vild vis.

"Ret hurtigt fik vi dog styr på det, så det ikke var helt grænseløst", siger hun.

Stridighederne i lærerkollegiet, der førte til et brud og oprettelsen af Kolding Højskole i 1972, har hun ikke meget lyst til at mindes. Det var en ubehagelig tid, lader hun forstå – og det kostede venskaber. (Se også Bertel Haarders indlæg i årsskriftet. Red.)

Dansk for udlændinge har været en særlig glæde

Nordfynske Ulla er rundet af en gammel højskoleslægt, så det var ikke fjernt for hende hverken at være elev eller lærer på en højskole. Hun fik dog sin sag for som grøn højskolelærer.

"Jeg begyndte med at undervise i fag som regn-

"Det er jo fantastisk at have et job, hvor man kan trappe ned, som jeg har gjort", synes Ulla.

ing, dansk og engelsk. Regning var jeg virkelig dårlig til og var måske blot et enkelt kapitel foran eleverne, så jeg var glad, da jeg kunne slippe det fag igen", fortæller hun.

Til gengæld blev det en stor fornøjelse at arbejde med dansk for udlændinge, som kom til skolen for at lære om dansk sprog og kultur. Det blev efterhånden et vældig populært tilbud og en selvstændig linje – og er det stadig.

"Det har givet mig mange gode oplevelser både her, og når jeg har været på rejser for at besøge de universiteter, de kom fra. I dag har jeg fortsat kontakt med flere af de tidligere elever og har kunnet følge, hvordan deres ophold i Askov har fået betydning for deres livsbane. Vi fik støtte fra Demokratifonden, så unge fra østblokken kunne komme på højskole i Danmark og lære om demokrati, og mange af dem er blevet gode ambassadører for Danmark, så det var en god investering".

Hun har også lavet kurser på højskolen for Danida og var i den forbindelse i Ghana to gange.

Efter 12 år som lærer fik Ulla lyst til selv at lære nyt og fik orlov for at læse engelsk på universitetet i Odense, hvor hun især fik gavn af fonetik og grammatik i forhold til at undervise udlændinge i dansk. Specialet blev dog fravalgt til fordel for barsel, da Ulla og Hans blev forældre for fjerde gang.

Mere lærer end forstanderkone

I 1980 blev Hans Henningsen forstander på Askov

Højskole. Det indebar en flytning fra den villa, parret selv havde bygget i 1973 – få hundred meter fra højskolen – til forstanderboligen. Det var et krav fra den daværende bestyrelse.

"Ellers gjorde det ikke den store forskel. Jeg var meget bevidst om at være lærer frem for forstanderkone", siger Ulla.

Familielivet med de fire sønner har hun også sørget for at passe på. Begge Ullas forældre var højskolebørn, og hun lyttede til deres råd om jævnlige at spise sammen som familie derhjemme.

Der var 16 års forskel på Ulla og Hans, så da han stoppede som forstander i 1993 for at gå på pension, fortsatte hun som lærer og kursusleder.

I årene efter oplevede hun dog at blive fyret af den nye forstander. Hendes kolleger protesterede, og fyringen blev aldrig effektueret. Hun kunne derfor fortsætte med sin linje for udlændinge og stoppede først som lærer, da hun blev 65. I de følgende 10 år fortsatte hun med de korte kurser og 'opfandt' blandt andet de populære kurser 'Kunst, Litteratur, Historie' og 'Humor og Livsglæde'. For fem år siden slap hun de fleste kurser.

"Det er jo fantastisk at have et job, hvor man kan trappe ned, som jeg har gjort", synes Ulla.

Askovs nestor siger da heller ikke helt farvel, for hun tager fortsat gerne en rundvisning i ny og næ og fortæller gæsterne om den højskole, der blev rammen om hendes liv.

Hvilken forandring har det betydet for dig at begynde her på skolen?

"For mig var målet med at starte her at forbedre mine sociale kompetencer, og jeg kan allerede mærke, at jeg er blevet meget bedre til at være social og snakke med andre. Alle starter på en frisk her, og alle er åbne, og det har betydet, at jeg også selv er mere åben".

Mathias Andreassen, højskoleelev

"Jeg bor i England, har fem børn og børnebørn, så for mig har det været en kæmpe forandring at være her og bo med så mange unge mennesker. Men alle accepterer mig, og det er slet ikke svært. Vi passer på hinanden, og jeg har besluttet at gå ind i højskolelivet på alle måder. Så jeg har da også været til fest i Fengers".

Anna Northover, højskoleelev

"Det er fedt at arbejde sammen med andre, der vil noget lige så meget om mig og samtidig, at jeg gør det hele for min egen skyld. Jeg skal ikke præstere, men kan kaste mig ud i ting uden at være bange for, om jeg klarer det. Vi var corona-nedlukket i lang tid i gymnasiet, så det er også dejligt bare at få fede oplevelser sammen med andre nu".

Helena Olsson Jacobsen, højskoleelev

Det var ikke planlagt, men skete bare. Og var smukt.
Et møde mellem generationer gennem poesi og billeder. En fin hilsen fra
unge elever til meget voksne kursister – uden at eleverne vidste det,
tilførte de et strejf af magi til en sensommerfredag.

Et strejf af magi

Det var ikke planlagt, men skete bare. Og var smukt. Et møde mellem generationer gennem poesi og billeder. En fin hilsen fra unge elever til meget voksne kursister – uden at eleverne vidste det, tilførte de et strejf af magi til en sensommerfredag.

Da eleverne på efterskolens litteraturlinje og designlinje en uge i september arbejdede med digte og illustrationer, var de på en tur til Vadehavet for at samle indtryk til udtryk. De blev blandt andet sendt ud for at samle sansninger ved at stå på havbunden ved den gamle Ebbevej til Mandø.

I den samme uge havde vi både kurset 'Fugle i na-

turen' og 'Kunst i naturen' på højskolen, og begge hold var i løbet af ugen præcist det samme sted som eleverne – uden at nogen af grupperne mødte hinanden derude.

Fredag formiddag hængte eleverne deres billeder og digte fra Vadehavet op på de store vinduesflader i Gule Hus. Kursisterne kom forbi, de så elevernes arbejder og mærkede genkendelsen og genklangen fra de oplevelser, ugen havde budt på. Flere måtte have mobilen frem for at tage billeder af de vise ord og fine skitser – en særlig souvenir fra et særligt sted, hvor flere generationer udfolder sig.

Unge frivillige på workcamp

En lille gruppe unge fra forskellige lande havde i sensommeren valgt at være frivillige på en workcamp i Danmark, og de havnede i Askov, hvor de boede på skolen i halvanden uge.

Om formiddagen hjalp de til med forskellige opgaver som at fjerne ukrudt, lægge flisegang – og vaske vinduer.

Eftermiddagene brugte de til at udforske lokalområdet og tog blandt andet til Jels for at bade. Desuden kunne de deltage i højskolens aktiviteter som morgensamling, foredrag og andre arrangementer.

Der er workcamps over hele verden, og de organiseres i Danmark af Mellemfolkeligt Samvirke.

3 spørgsmål til elevforeningens nye formand

Hvad ser du som Elevforeningens vigtigste opgave?

Den vigtigste opgave for elevforeningen er at skabe rammerne for at holde fast i det fællesskab, man som tidligere elever har opbygget med sine højskolevenner. Elevforeningen planlægger forskellige arrangementer i løbet af året, bl.a. Sommerhøjskole og Gammel Elev Weekend, hvor tidligere elever har mulighed for at genopleve højskolelivet. Desuden deltager elevforeningen også ved åbent husarrangementer og hjælper med at vise potentielle nye elever rundt på skolen. På den måde er elevforeningen bindeleddet mellem nuværende og tidligere elever og skolen.

Hvad er du vild med ved Askov?

Jeg er vild med, at man som elev bliver mødt af engagerede og enormt dygtige lærere, der forstår at lære fra sig og tilpasse undervisningen til de enkelte elever og hold. Lærerne er passionerede om deres fag, og det kan mærkes. Jeg har lært så meget både praktisk og teoretisk, jeg aldrig har fået undervisning i på universitetet. Desuden investerer lærerne i elevernes fremtid, og man bliver ikke bare glemt, når ens højskoleophold er ovre.

Caroline er tilbage på sin højskole både som elevforeningsformand og i efteråret desuden som SoMe-barselsvikar en dag om ugen sideløbende med, at hun skriver på sin bachelor om turisme og sociale medier.

Hvad har det gjort ved dig at gå på højskole?

Min tid på Askov Højskole gjorde mig sikker i mit uddannelsesvalg. Jeg vaklede mellem at læse Litteraturvidenskab og Medievidenskab på universitetet og startede derfor oprindeligt på højskolens litteraturlinje. Efter at have været med på set til en kortfilm en dag kriblede det i mig for at lave mere, og jeg skiftede derfor til filmlinjen. Gennem de projekter, ture og øvelser, vi lavede på linjefaget, blev jeg sikker på, at det var Medievidenskab, jeg skulle læse. Foruden at blive sikker på mit uddannelsesvalg mødte jeg også fantastiske mennesker, der stadig er en del af mit liv i dag. Jeg blev mere udadvendt og tryk ved at møde nye mennesker, og jeg fik prøvet af at være væk hjemmefra.

Af Lise Buurgård, leder af Grafikstudiekredsen

10 år med tryk

Grafikstudiekredsen har nu i 10 år sørget for at få Askovs enorme samling af grafik af store kunstnere præsenteret på skiftende udstillinger.

2012 – 2022.

I år fejrer grafikstudiekredsen 10-års jubilæum. En kreds af kvinder mødtes første gang i november 2012 på Askov Højskoles bibliotek og satte sig dengang for at studere højskolens 600-værk store grafiksamling – med nærlæsning af kunstnerne og de grafiske teknikker.

Fra at være en gemt samling i arkivet har vi i det tiår, der nu er gået, fået værkerne frem i lyset. Vi har registreret, ansøgt fonde, sørget for indkøb af rammer og syrefri kasser til opbevaring, forsket i kunstnerpersonlighederne og formidlet udstillinger både til Efterårsmødet og i Askov Kirke, på Vestjyllands Kunstmuseum i Tistrup, på Eriksminde Efterskole og i foråret 2022 i Tyskland på Kunstcentret Mikkkelberg i Hatsted nord for Husum.

Samlingen fortjener at blive set, fordi den rummer nogle af Danmarks kendteste kunstnere, som fx Johan Thomas Lundbye, Joachim Skovgaard, Louis

Moe, Anna og Michael Ancher, J.F. Willumsen, Johannes Larsen, Axel Salto og mange flere. Men mest spændende er det, når vi finder kildemateriale til de mindre kendte kunstnere og ser dem med nutidens briller. Og fascinerende at sætte lup på et grafisk værk, der med sine små ridser og streger står lige så friskt, som da det blev raderet for 100 år siden! Tiderne forbindes via kunsten.

På vores seneste udstilling på Kunstcentret Mikkkelberg holdt vi fernisering i marts med højskoleforstander Rikke Holm og kurator Grethe Bay som talere, mens stedets leder Lisbeth Bredholt Christensen bød velkommen. Udstillingen var speciel, idet de grafiske værker denne gang var i dialog med skulptur, tegning, vævning og grafik, lavet af de fire udøvende Askov-kunstnere Solvej Aagaard, Inger Marie la Cour, Anette Bendixen og Lise Buurgård. Dialogen bragte et inspirerende nysyn på grafikken – og vice versa.

Udstillingens titel "Askov-Hatsted t/r" blev valgt for at understrege og genopfriske den forbindelse, der i årtier har været mellem Askov Højskole og Kunstcentret Mikkkelberg, som er en af de dansksindedes oaser i Sydslesvig, hvor der vises udstillinger med nordisk kunst og afholdes kulturarrangementer. Utallige er de gange, hvor højskolens lærere og elever for år tilbage er blevet budt velkommen, både til at spise den medbragte frokost og til udstill-

ingsbesøg sammen med en grundig indføring i de politiske og sociale aspekter i grænseregionen. Nu håber grafikstudiekredsen, at dette kulturfremstød over grænsen til det danske mindretal i Sydslesvig vil vandes og bære frugt. At besøge Mikkkelberg giver et konkret indblik i, hvordan samarbejdet mellem et mindretal og et flertal i en grænseregion kan fungere på bedste vis – desværre et evigt aktuelt emne.

Grafikgruppen sørgede for at fragte værkerne fra Askov til Hatsted, hvor højskoleforstander Rikke Holm holdt åbningstale.

Udstillingen viste også moderne værker af fire Askov-kunstnere, som havde taget udfordringen op med at gå i dialog med de gamle tryk.

Grafikstudiekredsens medlemmer:

Solvej Aagaard, Anette Bendixen, Lise Buurgård, Inger Marie la Cour, Anni Bøgh Hattesen, Anna Hartvig, Ulla Henningsen, Karen Holst, Selma Jensen og Teresa Nielsen.

Køkkentjans er også dannelse

Efterskoleelever skal lære om råvarer og tilsmagning, når de har køkkentjans, og de skal være med til 'Den Store Syltedag'. Skolen er gået med i projekt 'Køkkentjansen under lup'.

Hvordan ændrer det smagen, når man drysser salt i tunsalaten? Det kan være en af de mange forskellige erfaringer, som efterskoleeleverne får, når de har køkkentjans. Askov Efterskole er gået med i det landsdækkende projekt 'Køkkentjansen under lup', og Laila Thy Mogensen og Rune Højbjerg Vejlgård fra køkkenet er fra skoleåret 22/23 begyndt på et kursusforløb, der skal give dem redskaber til at arbejde pædagogisk med køkkentjansen.

De elever, der kommer i køkkenet en formiddag for at hjælpe til, kan stadig få til opgave at hjælpe med at skrælle gulerødder, men der vil være fokus på, at de skal lære af timerne sammen med de professionelle i køkkenet.

"Det kan være, at de alle sammen får en grunddej, og så kan de lave pizzasnegle, kanelsnegle eller boller, som deres kontaktgruppe kan nyde godt af til eftermiddagsserveringen", siger Laila.

"Ja, eller være med til at lave mayonnaise og opleve, hvordan det kan lykkes at få væsker til at binde, som normalt ikke kan", siger Rune.

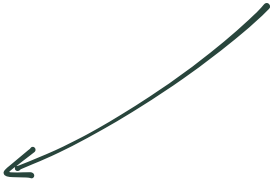
Ideer er der nok af, så nu handler det om at få indarbejdet en praksis, så eleverne kan få nogle færdigheder inden for madlavning og planlægning med sig efter en formiddag i skolens køkken.

Ud over at køkkentjansen i hverdagen skal give eleverne viden om mad, indebærer projekt 'Køkkentjansen under lup', at efterskolen skal holde to årlige events med alle elever. Det betyder, at elever og lærere kommer til at sylte på livet løs, når alle deltager i 'Den Store Syltedag', og at der i foråret skal holdes et stort værtskabsarrangement, hvor eleverne skal stå for at planlægge og lave mad til en begivenhed.

Efterskoleeleverne
hjælper på skift i
køkkenet om formidda-
gen. Her er det Cecilie
Bruun og Catharina
Slotsager, der hjælper
til med frokosten.

Elever på Askov Efterskole skoleåret 2021-2022

Albert Mørch Hou Pedersen, Gandrup - Alexander Kee Bo Petersen, Sønderød - Alexander Raaberg Gade, Christiansfeld - Alexander Ulver Yde Johansen, Vejle - Alexander Vesterbæk Andresen Christensen, Esbjerg - Alexander Wiinblad Jeziorski, Tune - Alma Lüneborg Lerner, Charlottenlund - Alma Wendelboe Sletø, Sabro - Amanda Troest, Jægerspris - Andrea Liva Lykke Voigt, Ærøskøbing - Andreas Arnholtz Holst, Svebølle - Anna Abildgren Varnike, Allerød - Anna Mei Bredgaard Christensen, Stubbekøbing - Anna Viola Rosenberg, Hellerup - Anton Thumilaire, Ærøskøbing - Arianoush Jamali Siahkalmahaleh, Odense - Astrid Harbo Jakobsen, Aulum - Astrid Hedvig Holm Friis, Brønshøj - Carl Christian Nedergaard Christiansen, Ebberup - Carl-Emil Guldkjær, Græsted - Cathrine Leah Mosdal, Frederiksberg - Celina Højgaard, Risskov - Christian Ørsted Svendborg, København K - Christoffer Andreas Christensen, Dragør - Daniel Ager Borgwardt, Ribe - Daniel Hedemark Pedersen, Vojens - Dicte Algaard Madsen, Roskilde - Ea Lunow Hemmingsen, Vordingborg - Elena Sofie Jakobsen Kjær,

Sydals - Emilie Egebjerg, Esbjerg - Emma Pind Espersen, Værløse - Emma Thymann Lorenzen, Nordborg - Emma Victoria Brogaard Jacobsen, Nordborg - Emma Vikkelsø Nørgaard, Odense - Emmely Clara Lange, Hvidovre - Erik Grunnet Jensen, Esbjerg N - Esther Sander Fischer, Vejle - Eva Bugge Kobberø, Hadsten - Eva Kobow Westh, Allerød - Flora Hagelskjær From, Aarhus N - Frederik M. Boye Rasmussen, København N - Frederik Vase Haraldsson, Risskov - Frederikke Louise Jansen, København V - Freja Vinther Årre Nielsen, Kolding - Freya Jessica Brogaard Nielsen, Aarup - Frida Møller Arrild, Silkeborg - Hans Christian Keinicke, Køge - Herman Svart Madsen, Aarhus C - Ida Daugaard Ørnbjerg, Skærbæk - Ida Nicolaisen, Tønder - Isak Avishai Meyouhas Pedersen, Gentofte - Jasmin Dehnfeld Jensen, Augustenborg - Johan Dyrland Kristiansen, Hornslet - Johanna Hedegaard Dalsgaard, Vejle - Johanne Østergaard Lenler, København S - Josephine Vad Svendsen, Bække - Julie Lauritzen, Helsingør - Julie Vallentin Gregersen, Jerslev - Julius Carl Marney, København - Katharina Marie Sandfort Venstrup,

Kongens Lyngby - Katinka Asta Paludan Therkelsen, Haslev - Katrine Bennedsen, Gråsten - Laura Nicoline Thuesen, Søndersø - Lea Støiholm Graungaard, Roskilde - Lilja Krogsbjerg Thrane Beck, Odense S - Linea Christoffersen, Frederiksberg - Louise Bager Ulstrup, Vamdrup - Maiken Nawrocki, København K - Malick Viggo Thor K. Dalsgaard, Hemmet - Manon Amalie Bøgeskov, København N - Marie Røgild, Aarhus V - Mark Alexander Gladwin, København - Martin Klausen, Vejle - Mathilde Høeg Kirkholm Hedemand, Tønder - Mathilde My Fjordholt Walther, Smørum - Maya Sølund Ingemann Nielsen, Søndersø - Mia Cecilie Højberg Jensen, Varde - Miles (Merete) Riis Meisler, Tranbjerg - Nadia Spælling Haick, Løsning - Nicole Strandh Engeborg, Helsingør - Nikoline Lindstrøm Sejersen, Horsens - Nina Düring Pedersen, Ærøskøbing - Noa Bonde Pedersen, Højslev - Noah Bæk Karlsson, Kolding - Olivia Sofia Marie Funk, Søborg - Oscar Bjørn Sillasen, Holstebro - Oskar Stefanski, København S - Patrick Lyscarz Sletting, Kolding - Rune Kynde Dall, Sønder Stenderup - Sander Poulsen Werge,

Årre - Selma Johanne Kamban Palle Jørgensen, Svendborg - Sie Tanne Madsen, Vejle - Silje Lykke Skov Pedersen, Aarup - Sille Faarvang Tommerup, Svendborg - Simon Asbjørn Ahlmann Frederiksen, Højer - Simone Granlund-Evers, Aabenraa - Sofie Budtz Bjerregaard, Kastrup - Sofie Helene Ejlerskov Poulsen, Stenlille - Sofie Salling Johansen, Frederiksberg C - Sophie Damgaard, Fredensborg - Sophus Emil Udshøj Christensen, Asperup - Thea Elisabeth Bardram Kristoffersen, København Ø - Thilde Birk Petersen, Aabenraa - Thor-Bjørn Perikleous Andresen, Bylderup-Bov - Toke Baunsø Leth, Horsens - Tore Hviid Larsen, Holstebro - Valdemar Borch - Pedersen, Jyllinge - Valter Jørgensen, Jyderup - Victor Løvenskjold Nielsen, Nykøbing Falster -Vigga Overgaard Christensen, Århus C - Waldemar Nils Wahlqvist Arnsted, Roskilde - William Lucca Leifs, Aabenraa - Ronja Lai Andersen Borup, Sabro.

Albert March Hou
Pedersen

Alexander Koe Be
Petersen

Alexander Kaaberg
Gade

Alexander Ulver Nøe
Johansson

Alexander Westerbæk
Christensen

Alma Lüneberg Lerner

Alma Wendtbee Sleio

Andrea Liva Lykke
Waigi

Andreas Ansholtz
Julei

Anna Abildgren
Værnike

Anna Mei Brødgaard
Christensen

Aniso Thumilare

Cathrine Leah Mordal

Celina Halgaard

Christian Ørsted
Svendsborg

Christoffer Andreas
Christensen

Daniel Ager Børgwardt

Daniel Nedemark
Pedersen

La Louise Henningsen

Elena Solie Jakobsen
Kjør

Emilie Egeberg

Emma Pind Espersen

Emma Thymann
Lørentzen

Emma Victoria
Brøgård Jacobsen

Emma Vikkeløe
Nergaard

Frederik Vase
Haraldsson

Freja Vinthar Årre
Nielsen

Freya Jessica
Brøggaard Nielsen

Frida Møller Arild

Hans Christian
Kainicke

Herman Svart Madsen

Julie Laursen

Julie Vællelin
Gregersen

Julius Marney

Justin Ved Svendsen

Katharina Marie
Sandfort Vennrup

Katarina Asta Petrosen
Thorhøgen

Malick Balgaard

Manon Amalie
Bageskov

Marie Dagild

Mark Gladwin

Martin Klausen

Mathias Trestli

Miles Rüd Meisler

Mir Faervang
Tømmerup

Munin Høgaard
Balgaard

Nadia Spilling Haick

Nicole Strandh
Engeberg

Nikolina Lindstrøm
Sejersen

Nina Döring Pedersen

Nxa Sunde Pedersen

Noah Rask Karlsson

Olivia Sella Marie
Fink

Oscar Bjørn Skjansen

Oskar Stålenski

Patrick Lysczek
Stelling

Simon Asbjørn
Ahlmann Frederiksen

Simone Granlund-
Evers

Solin Helene Ejlertsen
Paulsen

Seline Salting Johansen

Sophie Gampgaard

Sophus Emil Ushøj
Christensen

Storm Kragsbjerg
Thorne Beck

Thea Elisabeth
Rørdam Kristoffersen

Thilde Rirk Petersen

Thor-Sjøre Periklaus
Andersen

Tika Hanna Laib

Tore Eivind Larsen

Askov Efterskole 2021-2022

Arlannosh Jamali
Siakkaimahalah

Asker Badtz
Bjerregaard

Aslan Harbo
Jakobsen

Aslind Hedvig Helén
Eris

Carl Christian
Nødergaard
Christiansen

Carl-Emil Guldqvist

Andreas Sim Rutsen

Ann Karstoft

Benia Pedersen

Carina Lye Nielsen

Emmely Clara Lange

Erik Grønne Jensen

Esther Sander Fischer

Eva Bugge Kobbere

Eva Kæbow Westh

Flere Hagelickjer From

Frederik N. Boye
Rasmussen

Claus Bjerre Krogh

Eli Bøgh Fogla

Ervibe Nielsen

Helle Kirkegaard

Ida Banggaard Ørskjær

Ida Nicolaisen

Isak Järnström Maynwatt
Pedersen

Jasmin Dehnfeld
Jensen

Johan Øyrlund
Kristiansen

Johanne Østergaard
Lønner

Karen Bender

Katrine Munk

Kirsten Bøgh Fugle

Lucine Hammer
Kirkeby

Katrine Benedsen

Laura Nicoline
Thomsen

Lea Ståhlsten
Grøntvedt

Linea Christoffersen

Louise Eger Østergaard

Malin Kærre

Nicolai Banggaard

Ole Nygaard

Peder Jensen

Robert Jakobsen

Mathilde Hoeg
Kirkholm Hedemann

Mathilde My Fjærdell
Welser

Maxi Eriksen

Maya Seland
Ingemann Nielsen

Mia Cecilie Ryberg
Jensen

Mille Algaard Madsen

Sarah Schulze

Simene Bjerre
Krogh

Thomas Tarp Hansen

Romy Winkblad
Jezierski

Rasmus Jensen

Rone Kyndia Dall

Sander Poulsen Werge

Selma Johanne
Kamboe Palle
Jørgensen

Sine Tanna Madsen

Silje Lykke Skav
Pedersen

Valdemar Borch -
Pedersen

Valter Jørgensen

Victor Levenskjold
Nielsen

Vigga Overgaard
Christensen

Waldemar Rila
Møhlqvist Arnsdottir

William Løis

Willow Lai Andersen
Rørup

Elever på Askov Højskole 2022

Forår 2022

Alexia Petersen, Brussels, Belgien - Anton Kranf, Odense C - Arvid Badics, Andover, USA - Benedicte Højsgaard Christiansen, Svendborg - Benedikte Friis, København N - Camilla Gravgaard Nielsen, Aarhus C - Christian Bang, Haderslev - Christian Kjærgaard Ibsen, Børkop - Christian Lindholt Mikkelsen, Ribe - Clara Elise Dueholm Kristensen, Brabrand - Daniel Dias, Quinta Do Conde, Portugal - Daniel Rantzau Bech, Randers NV - Emilie Yi Zhen Rønning, Højbjerg - Eve Duncan, Glasgow, Storbritannien - Fatumu Shuaib Ali, Roskilde - Felix Frahm, Tyskland - Filippa Andrea Lawson, Jyllinge - Freya Christensen, Gistrup - Helgi Helgason, Frederiksberg - Ida Marie Borg, Holstebro - Jakob Michel-

sen, Frederikssund - Jonas Hansen, Ærøskøbing - Julian Westergaard Harrison, Lyngby - Juri Noguchi, Saga, Japan - Karoline Barnkob, Ebberup - Kristian Nielsen, Hørsholm - Lucas Jakobsen, Herfølge - Lucia Pedersen-Campos, Silkeborg - Maria Carretero, Valby - Marie Hjort, Søborg - Mathilde Fogh Friemand Nielsen, Hvidovre - Mathilde Gravenslund Bern, Frederiksberg C - Melissa Sagun, Mandaluyong, Philippinerne - Mette Larsen Andersen, Herlev - Michael Mitnick, Thousand Oaks, USA - Mikkel Rubeck Christensen, Birkerød - Morten Nielsen, Hjørring - Olaf Bengtsson, Benavidez, Argentina - Peter Have, Sommersted - Rasmus Christiansen, Allerød - Sarah Vestergaard, Herning - Silas Thule, Farum - Yen Phung Nguyen, Vietnam.

Forår 2022

Springbræt til journalistik

Alex Horan, Middelfart - Amalie Windahl Madsen, København K - Anna Michelsen, Vordingborg - Anne Højlund Volf-Petersen, Kolding - Asger Denert -Nielsen, Vejle - Emil Malling, Aabenraa - Emilie Schyth, Aarhus - Emily Højholt Holland-Fischer, Aalborg - Frederikke Lund Lauritzen, København S - Frida Bak, Aarhus - Ida Grøndahl Westh, Boeslunde - Jacob Bjørneboe, Ballerup - Kasper Leif Pedersen, København SV - Katrine Eisemann De Almeida, Slangerup - Louis Andersen, Helsingør - Lærke Nordentoft, Ry - Mads Søndergaard, Dragør - Maya Larsen, Slagelse - Mia Krogh, Valby - Nadia Rindal, Højbjerg - Oliver Hansen, Odense C - Rasmus Jørgensen, Århus N - Rebekka Erlandsen, Sunds - Rikke Christensen, Sulsted - Sarah Nielsen, Kerteminde - Sarah Vinten Møbius, København S.

Efterår 22

Alberte Rasch Jørgensen, Værløse - Andreas Mosbæk Jensen, Randers NV - Anna Northover, Oban, Storbritannien - Anna Victoria Antunes, Telemaco Borba, Brasilien - Anne Luna Rasmussen, New York City, USA - Daniel Vagn Jensen, Taipei City, Taiwan - Emma Christiansen, Bangkok, Thailand - Frederik Friis-Petersen, Hannover, Tyskland - Helena Sofie Olsson Jacobsen, Virum - Jacob Møller Pedersen, Samsø - Jens Nørlund Bjerregaard, Ejstrupholm - Kaden Friis Graham, Vancouver BC, Canada - Luna Marcher, Oksbøl - Maria Hjøllund Hansen, Aarhus - Mathias Andreasen, Kerteminde - Minna Barbara Pape Glendinning, Metcalfe Ontario, Canada - Nanaka Iijima, Fushimi-ku Kyoto-shi Kyoto-fu, Japan - Peter Pedersen, Mercer Island, USA - Rebecca Harte, Ballerup - Sandra Pedersen, Mercer Island, USA - Shoko Fukuda, Hyogo, Japan - Tan Phanbua, Thailand - Thea Holst Andersen, Nykøbing Mors - Thomas Rossi, USA.

Listerne er ikke fuldstændige, da enkelte elever har fravalgt at blive nævnt.

Efterår 2022

Ansatte på Askov Højskole og Efterskole

Teknisk, administrativ og praktisk personale:

Thomas Kou, pedel

Hans Poder Sørensen, pedelmedhjælper – 10 års jubilæum

Henrik Christensen, pedelmedhjælper

Bodil Baagø, kontorleder

Helle Klitgaard, sekretær

Lisbeth Mie Johanson, sekretær

Anne Sophie Koed Larsen, sekretær

Bente Pedersen, sekretær

Line Bang Andersen, kommunikationsmedarbejder - barselsorlov

Christina Lauritzen, kommunikationsmedarbejder - barselsvikar på barsel

Caroline Brolykke Bøgely, kommunikationsmedarbejder - barselsvikar

Ann Mia Eeg Tofttrup, køkkenleder

Laila Thy Mogensen, konstitueret køkkenleder

Carina Christiansen, ernæringsassistent

Sofie Frisgaard Madsen, ernæringsassistent

Pernille Uldal Müller, ernæringsassistent

Sasithorn Udom, ernæringsassistent

Bianca Hermansen, køkkenmedhjælper

Rune Vejlggaard, konstitueret souschef

Linda Vejlggaard, ernæringsassistent

Rikke Tønder, oldfrue

Elzbieta Hermanowicz, rengøringsassistent

Ponmakal Ravichandran, rengøringsassistent

Højskole

Rikke Holm, forstander

Kristian la Cour, højskolelærer

Ole Hommel B. Andreesen, højskolelærer

– 10 års jubilæum

Ditte Svane, højskolelærer

Morten Lyk, højskolelærer

Simon Köslich, højskolelærer

Louise Munk Andersen, højskolelærer

Jens Kæmpe, højskolelærer

Søren Østerlund Christensen, højskolelærer

Mona Østerlund, kursusleder

Lene Kersting, kursusleder

Lillian Hjort-Westh, kursusleder

Hanne Pedersen, kursusleder

Ulla Henningsen, kursusleder

Efterskole

Thomas Tarp Hansen, efterskoleforstander

Katrine Munk, efterskole-viceforstander

Eli Fuglør, efterskolelærer – 20 års jubilæum

Kirsten Bøgh Fuglør, efterskolelærer

– 20 års jubilæum

Margrethe Nielsen, efterskolelærer

Ann Elisabeth Beck Karstoft

Sarah Schulze, efterskolelærer

Kenneth Dünne, efterskolelærer

Carina Lya Nielsen, efterskolelærer

Claus Bjerre Krogh, efterskolelærer

Ole Nyegaard, efterskolelærer

Karen Bender, efterskolelærer

Pætur Joensen, efterskolelærer

Louise Hammar Kirkeby, efterskolelærer

Robert Jakobsen, efterskolelærer

Andreas Sten Hansen, efterskolelærer

Simone Bjerre Krogh, efterskolelærer

Nicolai Damgaard, timelærer

Abstract geometric lines in the top left corner, consisting of several parallel diagonal lines and a few horizontal/vertical segments, creating a modern, architectural feel.

www.askov-hojskole.dk | www.askovefterskole.dk